

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
DOS-2024-0004225
PZH-2025-875975473

Waterschap Rivierenland
De Blomboogerd 1
4003 BX Tiel

Onderwerp

Ontheffing Zuid-Hollandse Omgevingsverordening Kadeversterking Achterwaterschap,
Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade

Geacht college,

Op 19 mei 2025 ontvingen wij uw ontheffingsverzoek als bedoeld in artikel 7.82 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (hierna: de verordening) ten behoeve van: "Kadeversterking Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade".

Wij hebben uw verzoek beoordeeld en besloten de gevraagde ontheffing te verlenen. Bijgaand treft u een afschrift aan van ons besluit.

Deze ontheffing kan slechts worden toegepast ten behoeve van het opvolgend ruimtelijk besluit (projectbesluit) waarvoor de ontheffing is aangevraagd. Wij wijzen u erop dat de verleende ontheffing samen met het ontwerp van het opvolgend ruimtelijk besluit ter inzage moet worden gelegd, zodat hiertegen zienswijzen en daarna eventueel beroep kan worden ingediend. Tegen de verleende ontheffing staat op grond van artikel 16.85 lid 1 van de Omgevingswet (Ow) geen zelfstandig beroep open. Voorts merken wij op dat de ontheffing kan worden ingetrokken, indien het opvolgend ruimtelijk besluit niet binnen twee jaar na verlening van de ontheffing is vastgesteld.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Wij verzoeken u in uw correspondentie altijd het DOS-nummer te vermelden dat wij rechts bovenaan in deze brief hebben opgenomen.

Bijlagen

1. Verlening ontheffing Omgevingsverordening en toezendbrief - kadeversterking
2. 101900_Compensatieplan kadeversterking A5H tranche 1 - Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammersekade
3. 101902_Samenvatting

BESLUIT

Onderwerp

Verzoek om ontheffing van Waterschap Rivierenland om een ontheffing als bedoeld in artikel 7.111 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV ten behoeve van: “Kadeversterking Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade”).

Indiening

Het dagelijks bestuur van het waterschap is voornemens om deze ontwikkeling op te nemen in een opvolgend ruimtelijk besluit (zijnde een projectbesluit). Aangezien de voorgenomen ontwikkeling afwijkt van instructieregels uit de ZHOV is hiervoor een ontheffingsverzoek ingediend.

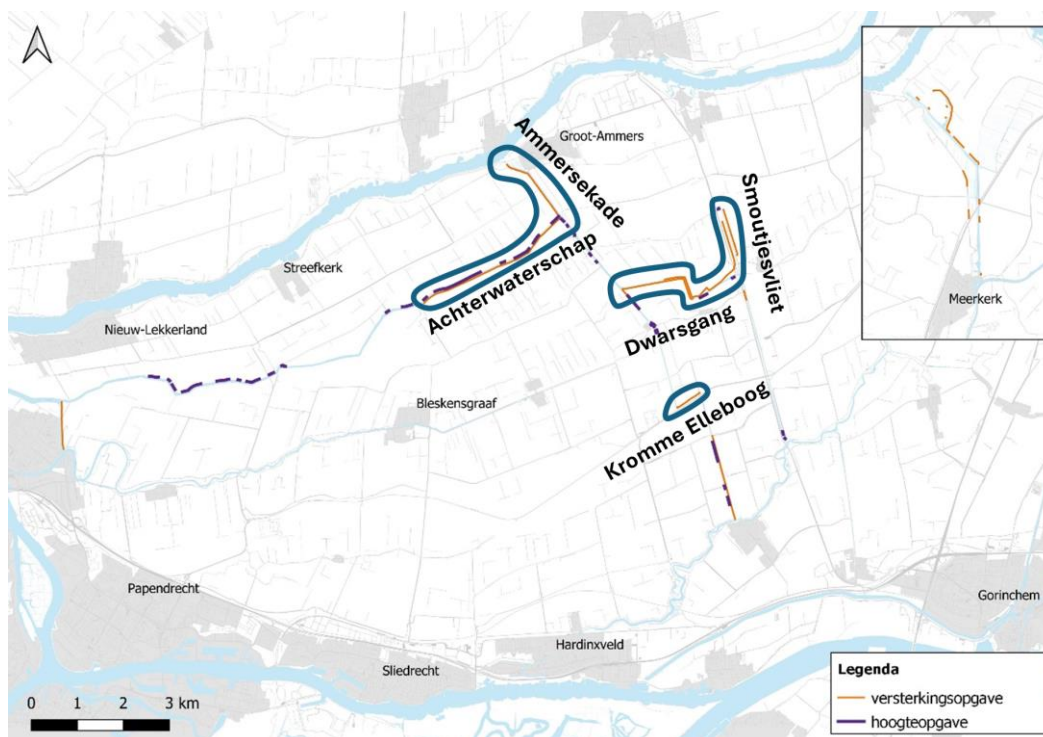
Ontheffingscriteria

In artikel 2.32 Ow en artikel 7.111 ZHOV is bepaald dat wij ontheffing kunnen verlenen van de regels van de verordening, voor zover de uitvoering van de wettelijke taken van het waterschap onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot de, met die regels te dienen provinciale belangen.

Beoordeling van het verzoek

Locatie

Het projectgebied van de kadeversterking A5H Tranche 1 is in Zuid-Holland gelegen in de Alblasserwaard. Het betreft de volgende regionale kades in de provincie Zuid-Holland: Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade. Figuur 1 geeft de locaties weer.

Figuur 1 locaties kadeversterking

Figuur 2 geeft de ligging weer van de kadeversterkingstraceten ten opzicht van het bestaande Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Belangrijk Weidevogelgebied zoals vastgelegd in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) weer. De Ecologische Verbindingszones zijn op de kaart niet weergegeven. Deze gebieden liggen ten zuiden van het Achterwaterschap en langs de Dwarsgang.

Figuur 2 ligging kadeversterkingstrajecten ten opzichte van NNN en belangrijk Weidevogelgebied

De kades, zijnde in de omgevingsverordening aangewezen en genormeerde regionale waterkeringen, worden versterkt en verhoogd, zodat deze aan de omgevingswaarden voor waterveiligheid voldoen (ZHOV afdeling 5.1). Langs delen van de kades bij het Achterwaterschap en de Dwarsgang wordt een ecologische verbindingzone aangelegd.

De maatregelen vinden plaats op de kruin en aan de polderzijde van de kades. Aan de boezemzijde blijft de huidige situatie intact. Langs de kades liggen voornamelijk agrarische percelen (grasland). Bij de Smoutjesvliet en bij de Dwarsgang zijn stukken ingericht als natuur. Langs het Achterwaterschap ligt een eendenkooi. Bij de Ammerse Kade ligt een deel van het traject binnen de bebouwde kom. Hier is sprake van bebouwing langs de kade.

Provinciale belangen

De ontwikkeling raakt aan meerdere punten van de ZHOV alsmede overige provinciale opgaven:

- Regionale waterkering

Het waterschap heeft in het kader van het project Kadeversterking regionale keringen A5H-tranche 1 vastgesteld dat delen van de kades Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade niet voldoen aan de veiligheidsnormering (omgevingswaarden) voor regionale waterkeringen, zoals is vastgelegd in afdeling 5.1 en in bijlage II van de ZHOV. Voor de regionale waterkeringen geldt de gemiddelde overschrijdingskans per jaar als veiligheidsnorm. Het waterschap moet ingevolge de ZHOV en het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014 ervoor zorgen dat deze keringen uiterlijk in 2030 alsnog voldoen aan de gestelde veiligheidsnormen. Daarom heeft het waterschap onderzocht welke maatregelen nodig zijn om deze kades op orde te brengen. Dit onderzoek heeft geleid tot ontwerpen voor versterking en/of ophoging van de bestaande kades langs de betreffende boezemwateren.

- **Natuurnetwerk Nederland (beschermingscategorie 1)**
Voor het realiseren van de kadeversterkingen worden NNN-gebieden aangetast. De kadeversterkingen vinden niet plaats binnen de grenzen van de Natura 2000-gebieden. Het betreft gebieden met de aanduiding NNN die zijn vastgelegd in bijlage II van de ZHOV. Het gaat in dit geval om deels “bestaande en nieuwe natuur” en deels “ecologische verbindingen” waarop de instructieregels in paragraaf 7.3.16 van toepassing zijn. Artikel 7.61 schrijft voor dat een ruimtelijk plan (zoals een projectbesluit) geen activiteiten toestaat die de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van die gebieden significant beperken, of die leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van die gebieden. Onderhavige ontwikkeling is strijdig met de voorwaarden uit artikel 7.61.
Door toepassing van het specifieke “nee, tenzij” afwegingskader kan een ontwikkeling toch worden toegestaan in het NNN, indien daarmee een groot openbaar belang wordt gediend en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk worden beperkt door mitigerende maatregelen en moet de resterende schade worden gecompenseerd. Hiervoor is een ontheffing van de ZHOV vereist. Een verzoek om ontheffing op basis van het “nee, tenzij”-regime dient vergezeld te gaan van een compensatieplan. De wijze waarop Gedeputeerde Staten een verzoek tot ontheffing beoordelen en de wijze waarop het compensatiebeginsel moet worden toegepast volgt uit de beleidsregel Compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013. Gedeputeerde Staten hebben over de compensatie afspraken gemaakt.
- **Belangrijk weidevogelgebied (beschermingscategorie 2)**
Belangrijk Weidevogelgebied overlapt nooit met de kades zelf. De begrenzing ligt op circa 60 m van de kadekruin of op de teensloot. Voor de kadeversterking wordt in de meeste gevallen de teensloot verplaatst, waardoor bij sommige kadeversterkingen sprake is van overlap met Belangrijk Weidevogelgebied. Dit gaat om de Ammerse Kade, Dwarsgang zuid en de Kromme Elleboog. In artikelen 7.43g en 7.43j van de ZHOV is vastgelegd dat significante aantastingen van Belangrijk Weidevogelgebied moet worden gecompenseerd. ‘Voor zover

een ruimtelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 7.43a, een significante aantasting tot gevolg heeft van de wezenlijke kenmerken en waarden van belangrijke weidevogelgebieden, wordt deze aantasting gecompenseerd'. Op basis van de aanwezige weidevogels, de potentie daarvoor langs de drie kades en de huidige kwaliteit van het gebied concluderen we dat er geen significante aantasting is van de kwaliteit van het belangrijk weidevogelgebied. Zoals opgenomen is in het compensatieplan. Er is dan ook geen compensatie voor het belangrijk weidevogelgebied opgenomen in het compensatieplan. Onderhavige ontwikkeling is derhalve niet strijdig met artikel 7.43 van ZHOV.

- Ruimtelijke kwaliteit
Ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit gelden de generieke instructieregels vastgelegd in paragraaf 7.3.7 van de ZHOV. Het plangebied is gelegen binnen de hiervoor genoemde aanduidingen NNN, in gebieden met beschermingscategorie 1. Binnen gebieden met beschermingscategorie 1 zijn slechts ontwikkelingen mogelijk die vallen onder de soort "inpassen". Omdat de kadeversterkingen onder andere door het verleggen van een teensloot wijzigingen op structuurniveau veroorzaken valt dit onder de soort "aanpassen". Onderhavige ontwikkeling is derhalve in strijd met artikel 7.43b, lid 3.

De ontwikkeling is op twee punten strijdig, namelijk NNN (artikel 7.61) en ruimtelijke kwaliteit (artikel 7.43b). Hiervoor is een verzoek tot ontheffing ingediend.

Belangenafweging

Waterschap Rivierenland (WSRL) verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de regionale waterkeringen in de Alblasserwaard. Het waterschap heeft in het kader van het project Kadeversterking regionale keringen A5H-tranche 1 vastgesteld dat delen van de kades Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade niet voldoen aan de veiligheidsnormering zoals opgenomen in de ZHOV. Met de provincie Zuid-Holland is afgesproken om uiterlijk in 2030 de regionale waterkeringen op orde te hebben. Er is onderzocht welke maatregelen nodig zijn om deze kades op orde te brengen. Dit onderzoek heeft geleid tot een ontwerp voor versterking van de kades waarbij het ruimtebeslag van de kades toeneemt. Met de provincie Zuid-Holland is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten om waar mogelijk de kadeversterking te laten samenvallen met de inrichting van een Ecologische Verbindingszone. De zoekgebieden hiervoor liggen langs het Achterwaterschap en de Dwarsgang.

Het waterschap geeft met de versterkingsmaatregelen uitvoering aan haar wettelijke taken teneinde het creëren van duurzame en toekomstbestendige kades en daarmee het zoveel mogelijk tegengaan van overstromingen en wateroverlast. Daarmee is het groot openbaar belang van deze versterking aangetoond. Bij de ontwerpen voor de kadeversterkingen is door het waterschap onder andere rekening gehouden met waterveiligheid, het noodzakelijk ruimtebeslag, effecten op de omgeving en maatschappelijke kosten.

Op basis van de totale belangenafweging is de conclusie dat er geen reële alternatieven zijn in ruimtebeslag en technische maatregelen, waarmee de invloed op het NNN en Belangrijk Weidevogelgebied verder kan worden verkleind. De kades liggen immers waar ze liggen en moeten ter plaatse worden versterkt om de veiligheid van het achterland te waarborgen.

Het NNN is aangemerkt als nationaal en provinciaal belang met als doel de bescherming en instandhouding en verdere ontwikkeling van de biodiversiteit. Hoewel de inbreuk als gevolg van de kadeversterking zoveel mogelijk wordt beperkt hebben de versterkingsmaatregelen met name in het NNN impact. Voor het NNN-oppervlak dat wordt geraakt is daarom conform het provinciale NNN-beleid een compensatieplan (versie 2.0, 19 mei 2025) opgesteld door WSRL. In het compensatieplan is de compensatieopgave bepaald en is onderbouwd hoe de aan te tasten natuurdoeltypen, voornamelijk vochtig hooiland en vochtig weidevogelgrasland, worden gecompenseerd.

De compensatie voor vochtig hooiland wordt onderdeel van de ecologische verbindingszone langs het Achterwaterschap en de Dwarsgang. Dit zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst. Hiermee wordt het onderdeel van een samenhangend deel van het Natuurnetwerk Nederland.

De compensatie voor vochtig weidevogelgrasland, wordt gerealiseerd op het perceel van de Natuur- en Vogelwacht de Alblasserwaard aan de Geerweg ten zuiden van het natuurgebied de Donkse Laagten. De compensatie vindt plaats met hetzelfde beheertype of het beheertype vochtig hooiland, wat op deze locatie ook als een passende compensatie mag worden beschouwd. Inrichting, ontwikkelingsbeheer en voor een periode van 25 jaar regulier beheer en onderhoud is voor rekening van het waterschap. De hiervoor in het compensatieplan beschreven maatregelen worden door het waterschap in afstemming met de Natuur- en Vogelwacht en Staatsbosbeheer nader uitgewerkt. Het perceel ligt naast Natura2000-gebied de Donkse Laagten en daarmee draagt het bij aan de verdere samenhang van de natuur ter plaatse.

De compensatie voor veenmoeras wordt onderdeel van de ecologische verbindingszone langs de Dwarsgang. Hiermee wordt het onderdeel van een samenhangend deel van het Natuurnetwerk Nederland.

De herwaardering, inrichting en het beheer en onderhoud van deze natuurcompensatieopgave is met dit compensatieplan en in de deze ontheffing gestelde voorwaarden voldoende geborgd. Daarmee is voldoende aangetoond dat de benodigde natuurcompensatie in kwaliteit, oppervlakte en samenhang conform de 'beleidsregel compensatienatuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013' en de instructieregels uit de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening voldoende wordt uitgevoerd.

De volgende voorwaarden dienen in acht genomen te worden:

- Na inrichting van de compensatiegronden dient een verzoek tot herbegrenzing van het NNN bij ons te worden ingediend. Ook dient er een verzoek tot aanpassing van het Natuurbeheerplan ingediend te worden.

- U dient ons een afschrift te sturen van uw verzoek aan de gemeente om in het omgevingsplan aan de compensatiegronden de enkelbestemming/activiteit natuur toe te kennen.
- Na afwaardering perceel aan de Geerweg dient een kwalitatieve verplichting op dit perceel te worden gevestigd die recht doet aan de compensatiedoelstelling.
- Indien u voor 2029 compensatiemaatregelen wilt treffen op het in het compensatieplan genoemde perceel aan de Geerweg, dient hiervoor tijdig toestemming te worden gevraagd bij het agrarisch collectief Alblasserwaard-Vijfheerenlanden vanwege ANLb-overeenkomst die t/m 2028 loopt en u dient ons te informeren over de uitkomst hiervan.
- Na inrichting en ontwikkelingsbeheer dient beheer en onderhoud voor een periode van 25 jaar vergoedt te worden. Dit conform minimaal de standaardkostprijs per ha die voor het te compenseren beheertype geldt (zie website Bij12). Subsidie op grond van SNL (en ANLb) is voor die compensatiegronden dan niet mogelijk. Wat betreft het beheer dient rekening te worden met de richtlijnen van BIJ12 voor het duurzaam in stand houden van de te compenseren beheertypen.
- Verder wijzen wij u erop dat de compensatieverplichting blijft bestaan mocht de samenwerkingsverklaring met de Natuur- en Vogelwacht inzake het perceel aan de Geerweg en/of de SOK met de provincie om daarin genoemde redenen zou komen te vervallen. Mocht dit zich voordoen dan dient u hierover met ons per omgaande in contact te treden.

De afweging van het provinciale belang dat NNN in principe niet aangetast mag worden, ten opzichte van de zwaarwegende maatschappelijke belangen en bijzondere omstandigheden die hier een rol spelen, in combinatie met uitvoering van de natuurcompensatie zoals beschreven in het door het waterschap opgestelde compensatieplan Kadeversterking A5H Tranche 1 Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade, rechtvaardigt het verlenen van een ontheffing.

Strikte toepassing van artikel 7.43b, lid 3 (zie kopje Ruimtelijke kwaliteit) zou de uitvoering van de taken van het waterschap onevenredig belemmeren waardoor ook hier voldoende grond bestaat om ontheffing te verlenen.

Conclusie

Op grond van het voorgaande hebben wij vastgesteld dat de voorgenomen ontwikkeling voldoet aan de criteria van de ZHOV en voor verlening van een ontheffing in aanmerking komt.

Beslissing

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

Gelet op het bepaalde in artikel 6.29 van de verordening;

BESLUITEN:

1. De gevraagde ontheffing ten behoeve van kadeversterking Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade, te verlenen;
2. Aan deze ontheffing de volgende voorwaarden te verbinden:
 - Na inrichting van de compensatiegronden dient een verzoek tot herbegrenzing van het NNN bij ons te worden ingediend. Ook dient er een verzoek tot aanpassing van het Natuurbeheerplan ingediend te worden.
 - U dient ons een afschrift te sturen van uw verzoek aan de gemeente om in het omgevingsplan aan de compensatiegronden de enkelbestemming/activiteit natuur toe te kennen.
 - Na afwaardering perceel aan de Geerweg dient een kwalitatieve verplichting op dit perceel te worden gevestigd die recht doet aan de compensatiedoelstelling.
 - Indien u voor 2029 compensatiemaatregelen wilt treffen op het in het compensatieplan genoemde perceel aan de Geerweg, dient hiervoor tijdig toestemming te worden gevraagd bij het agrarisch collectief Alblasserwaard-Vijfheerenlanden vanwege ANLb-overeenkomst die t/m 2028 loopt en u dient ons te informeren over de uitkomst hiervan.
 - Na inrichting en ontwikkelingsbeheer dient beheer en onderhoud voor een periode van 25 jaar vergoed te worden. Dit conform minimaal de standaardkostprijs per ha die voor het te compenseren beheertype geldt (zie website Bij12). Subsidie op grond van SNL (en ANLb) is voor die compensatiegronden dan niet mogelijk. Wat betreft het beheer dient rekening te worden met de richtlijnen van BIJ12 voor het duurzaam in stand houden van de te compenseren beheertypen.
 - Verder wijzen wij u erop dat de compensatieverplichting blijft bestaan mocht de samenwerkingsverklaring met de Natuur- en Vogelwacht inzake het perceel aan de Geerweg en/of de SOK met de provincie om daarin genoemde redenen zou komen te vervallen. Mocht dit zich voordoen dan dient u hierover met ons per omgaande in contact te treden.
3. Dit besluit door middel van bijgevoegde brief aan het waterschap toe te zenden.

Den Haag,

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Ontheffing in relatie tot het opvolgend ruimtelijk besluit

Tegen dit besluit staat op grond van artikel 16.86, lid 1 Omgevingswet thans geen beroep open. Wel kan daaromtrent in het kader van de procedure voor het opvolgend ruimtelijk besluit een zienswijze naar voren worden gebracht respectievelijk beroep worden ingesteld.

Verlening van de ontheffing sluit overigens niet uit dat de provincie te zijner tijd een reactie zal geven op het opvolgend ruimtelijk besluit. Er kunnen in het kader van de planbeoordeling aspecten naar voren komen die daartoe aanleiding geven.

Wellicht ten overvloede wordt vermeld dat dit besluit is gericht op kadeversterking Achterwaterschap, Dwarsgang, Kromme Elleboog, Smoutjesvliet en Ammerse Kade aangevraagd in het ontheffingsverzoek van 19 mei 2025. Voor nog eventuele hier opvolgende afzonderlijke projectbesluiten, in het kader van het gehele project kadeversterking in de Alblasserwaard, dienen zo nodig nieuwe ontheffingsprocedures te worden doorlopen.

Het projectbesluit moet tot slot worden goedgekeurd door Gedeputeerde Staten. Voorliggend besluit tot verlenen van ontheffing geldt niet als een dergelijke goedkeuring.